

Znamení (ve světě)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 3. 2007
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 3. 2007

Znamení (ve světě)

Jean-Paul Sartre vyhlásil mj. ve své známé knížce *L'Existentialisme est un humanisme*, že „il n'y a pas de signe dans le monde“ (ve světě není žádných znamení; 1490, p. 47). To pochopitelně není pravda, ovšem záleží na tom, jak chápeme, co to „svět“, a ovšem také jak chápeme, co to je „znamení“. Pokud chápeme svět jako „svět bez člověka“ (ale to není Satyrův případ, on to říká v kontextu hovoru s mladým člověkem), tak jsme si možná jakoby připravili půdu pro tvrzení, že tam není žádných „znamení“, jestliže ovšem máme za to, že znamení mohou pocházet jen od člověka. Jenže oboje toto pojetí (světa i znamení) je chybné, neboť především „svět bez člověka“ je výsledkem umělé redukce, je to svět „neskutečný“, jen uměle (a chybně) konstruovaný, v kterém žádný člověk nežije a žít nemůže. Svět, v kterém skutečně žijeme, je plný nejrůznějších znamení, a ne pouze v tom smyslu, že by tam ta znamení lidé museli vsouvat, že by je museli do světa roztrousit. V „lidském světě“, tj. ve světě, v kterém opravdu žijeme, se znameními stávají resp. mohou stávat nejrozmanitější jevy a úkazy, které vůbec nejsou (nemusí být) lidským výtvozem, ale jsou chápány jako něco, co pro nás přináší jakési poselství, co nám cosi říká, co právě něco „znamená“ a tak nejen může, ale musí být jako „znamení“ i pochopeno. – Ale problém je hlubší. Ono tak tomu není jen ve světě člověka, v lidském světě, ve „světe našeho života“ (jak Patočka překládal Husserlovo slovo „Lebenswelt“, jímž později nahradil původní „Naturwelt“); zvířata, ptáci a dokonce hmyz – ba vůbec všechny živé bytosti se orientují ve svém prostředí, ve svém „osvětí“ na základě stop, nejrůznějších signálů, např. pachů atd., tedy podle „znamení“. A někdy jsou ta znamení dokonce jakoby záměrná, užívá se jich aktivně ke komunikaci (včely si „ukazují“, kde lze najít potravu a jak hojnou atd.). Funkce „znamení“ jakožto signálů nemůže být přehlédnuta ani v přírodě „bez člověka“ a „před člověkem“. – A co je vůbec nejdůležitější: je zapotřebí pečlivě analyzovat, co to vlastně je „znamení“, tj. analyzovat všechny aspekty tohoto fenoménu a na nic nezapomínat, zejména na to, že nejde o žádná izolovaná nebo izolovatelná pevná „jsoucna“, nýbrž o aspekty a složky událostných dějů, které nemohou být pochopeny jako pouze předmětné resp. na předmětnou, vnější stránku redukované. Nejen pro nás, pro lidi, ale na nižším stupni pro všechny živé bytosti (a vposledu pro všechna, i ta nejjednodušší „pravá jsoucna“) je orientace v nejbližším okolí možná jen na základě určitých „znamení“, která představují jakoby „výzvu“, na kterou je nutno – a možno ! – „odpovědět“ – což je časový aspekt, protože zahrnuje také to, co se ještě nestalo.

(Písek, 070321-1.)